

ULGI I ZWOLNIENIA W PODATKACH DOCHODOWYCH

Monika M. Brzostowska, Patrycja Kubiesa

SZKOLENIE ONLINE

ULGI I ZWOLNIENIA W PODATKACH DOCHODOWYCH

ULGI I ZWOLNIENIA W PODATKACH DOCHODOWYCH

Monika M. Brzostowska, Patrycja Kubiesa

Stan prawny na 1 stycznia 2024 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Dorota Lebedzińska

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
1. Omówienie różnic w uldze podatkowej, zwolnieniu w podatku i odliczeniu od dochodu czy podatku	13
2. Zwolnienie dla seniora	15
3. Ulga prorodzinna	21
4. Ulga na zabytki	28
5. Zwolnienie dla młodych	33
6. Ulga mieszkaniowa	39
7. Składki na ubezpieczenia społeczne	46
8. Ulga na Internet	48
9. Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego	49
10. Ulga rehabilitacyjna	51
11. Darowizny w podatku dochodowym od osób fizycznych	58
12. Darowizny w podatku dochodowym od osób prawnych	61
13. Ulga na zwiększenie przychodów	64
14. Ulga na działalność badawczo-rozwojową (B+R)	69
15. Ulga IP BOX	81
16. Ulga na innowacyjnych pracowników	87
17. Ulga na związki zawodowe	89
18. Ulga na prototyp	92
18.1. Ogólna konstrukcja prawna i podstawa prawna	92
18.2. Definicja działalności badawczo-rozwojowej	92
18.3. Definicja produktów, produkcji próbnej oraz wprowadzenia na rynek produktu	94
18.4. Katalog kosztów produkcji próbnej oraz kosztów wprowadzenia na rynek produktu	94
18.5. Sposób rozliczania w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz w podatku dochodowym od osób prawnych	95

19. Ulga na robotyzację	98
19.1. Ogólna konstrukcja prawna i podstawa prawna	98
19.2. Definicja robota przemysłowego oraz maszyn i urządzeń peryferyjnych	98
19.3. Katalog kosztów produkcji próbnej oraz kosztów wprowadzenia na rynek produktu	101
19.4. Sposób rozliczania w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz w podatku dochodowym od osób prawnych	102
20. Ulga sponsoringowa	104
20.1. Ogólna konstrukcja prawna i podstawa prawna	104
20.2. Katalog kosztów kwalifikowanych do ulgi sponsoringowej	104
20.3. Sposób rozliczania w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz w podatku dochodowym od osób prawnych	109
21. Ulga termomodernizacyjna	111
21.1. Ogólna konstrukcja i podstawa prawna	111
21.2. Zakres przedmiotowy ulgi termomodernizacyjnej	112
21.3. Stan budynku mieszkalnego a ulga	113
21.4. Własność budynku mieszkalnego jednorodzinnego	114
21.5. Katalog wydatków	115
21.6. Kwota ulgi i sposób udokumentowania	117
21.7. Rozliczenie z małżonkiem	118
21.8. Termin realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego	119
22. Zwolnienie z podatku – tzw. ulga dla rodzin 4+	121
22.1. Ogólna konstrukcja i podstawa prawna	121
22.2. Sposób rozliczenia ulgi	123
22.3. Wzór oświadczenia do skorzystania ze zwolnienia z podatku dochodowego w ramach ulgi dla rodzin 4+	125
23. Zwolnienie z podatku – tzw. ulga na powrót	127
23.1. Ogólna konstrukcja i podstawa prawna	127
23.2. Sposób rozliczenia zwolnienia	133
23.3. Wzór oświadczenia do skorzystania ze zwolnienia z podatku dochodowego w ramach ulgi na powrót	134
24. Zwolnienie na alternatywną spółkę inwestycyjną	135
25. Ulga na terminal	137
25.1. Uwagi wprowadzające	137
25.2. Hipotetyczne odsetki	138
25.3. O czym należy pamiętać?	139
25.4. Jak ustalamy stopę referencyjną?	139
25.5. A co jeśli wcześniej przekazałem zyski na kapitał zapasowy, a nie korzystałem z tego rozwiązania?	139
25.6. Specjalny fundusz	141

26. Ulga konsolidacyjna	144
27. Ulga na IPO	146
28. Zwolnienie na IPO	147
29. Ulga na złe długi	148
Podsumowanie	151

WYKAZ SKRÓTÓW

- o.p. – ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2023 r. poz. 2383 ze zm.)
- pr. ośw. – ustawa z 14.12.2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.)
- p.s.w.n. – ustawa z 20.07.2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.)
- u.o.z.z. – ustawa z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2647 ze zm.)
- u.p.d.o.p. – ustawa z 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 2805 ze zm.)
- u.p.n.o. – ustawa z 8.03.2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1790)
- u.p.p.w. – ustawa z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571)
- u.r. – ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.)
- u.s. – ustawa z 25.06.2010 r. o sporcie (Dz.U. z 2023 r. poz. 2048)
- u.s.u.s. – ustawa z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1230 ze zm.)
- u.z.p.d.o.f. – ustawa z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2540 ze zm.)

WSTĘP

Ulgi podatkowe to jedna z możliwości zmniejszenia obciążeń fiskalnych. Artykuł 3 pkt 6 o.p. definiuje ulgi podatkowe jako przewidziane w przepisach prawa podatkowego zwolnienia, odliczenia, obniżki albo zmniejszenia, których zastosowanie powoduje obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku, z wyjątkiem obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego, w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług, oraz innych odliczeń stanowiących element konstrukcji tego podatku. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 13.01.1994 r., SA/Po 1598/93¹, uznał, że „Wszelkie przywileje podatkowe (a takimi są zarówno zwolnienia podatkowe, jak i ulgi podatkowe) są wyjątkiem od jednej z kluczowych zasad każdego demokratycznego państwa prawnego realizującego zasady sprawiedliwości społecznej. Zwolnienia i ulgi podatkowe przyznawane tylko niektórym podatnikom są odstępstwem od zasady sprawiedliwości podatkowej, która oznacza powszechność opodatkowania oraz równość podatkową, wymagając od wszystkich obywateli jednorodnej ofiary na cele publiczne”.

¹ „Monitor Podatkowy” 1994/10, s. 313.

1. OMÓWIENIE RÓŻNIC W ULDZE PODATKOWEJ, ZWOLNIENIU W PODATKU I ODLICZENIU OD DOCHODU CZY PODATKU

Podatnicy niezależnie od tego, czy prowadzą działalność gospodarczą, czy pracują na etacie lub wykonują czynności na podstawie innego stosunku prawnego, mają wiele możliwości, by zapłacić niższy podatek dochodowy. Należy podkreślić, że skorzystanie przez podatnika z jakiejkolwiek ulgi jest jedynie możliwością, z której podatnik, jeżeli spełnia określone warunki przewidziane przepisami ustawy, może, ale nie musi skorzystać. Zatem konstrukcja ulg ma charakter fakultatywny. Podatnik może zrezygnować z korzystania z ulg, nawet jeżeli przysługują mu one.

Odliczenia i zwolnienia wymagają spełnienia określonych warunków, aby podatnik mógł z nich skorzystać. Niektóre są rozliczane już w trakcie roku podatkowego, inne wymagają złożenia zeznania rocznego i wykazania tam przysługującej preferencji.

Zwolnienia mogą dotyczyć podatnika jako podmiotu (zwolnienie podmiotowe) lub określonej czynności (zwolnienie przedmiotowe). Możliwe jest wyróżnienie również zwolnień o charakterze podmiotowo-przedmiotowym. Odliczenia zaś mają za cel obniżenie podstawy opodatkowania lub odliczenia od podatku. Ustawodawca w przepisach ustawy z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy z 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych wskazuje wprost, jakiego rodzaju odliczenia podatnik może dokonać. To znaczy czy odliczenie ma charakter zmniejszenia podstawy opodatkowania o wskazaną kwotę lub wartość procentową dochodu, czy ma na celu odliczenie bezpośrednio od podatku wskazanej przez ustawodawcę kwoty.

Organ podatkowy jest uprawniony do przeprowadzenia czynności sprawdzających prawidłowość i możliwość skorzystania przez podatnika czy to z ulgi, czy ze zwolnienia.

Odliczenia i zwolnienia nie są pojęciami tożsamymi. Ustawodawca celowo wprowadził zasadnicze różnice między konstrukcją i sposobem odliczeń a konstrukcją

i sposobem korzystania ze zwolnienia, żeby nie było wątpliwości, jakie skutki obie te preferencje będą niosły za sobą.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z 22.10.2008 r., I SA/Kr 177/08¹, zauważył: „Na podstawie analizy przepisów regulujących te instytucje sformułowano w doktrynie definicję zwolnienia i ulgi podatkowej. Przyjmuje się tam, że zwolnienie podatkowe to wyłączenie z zakresu podmiotowego danego podatku pewnej kategorii podmiotów (zwolnienie podmiotowe) lub z przedmiotu danego podatku pewnej kategorii sytuacji faktycznych lub prawnych (zwolnienia przedmiotowe) (z wielu por. B. Brzeziński, *Prawo podatkowe. Zarys wykładu*, Toruń 1996, s. 31). Występują również zwolnienia o charakterze mieszanym: podmiotowo-przedmiotowym. Warto podkreślić, że zwolnienie ze swej istoty może dotyczyć jedynie podmiotu (podatnika) lub przedmiotu (np. dochodu, obrotu, majątku lub przychodu). Instytucja zwolnienia nie może wystąpić w innych elementach konstrukcji podatku niż podmiot lub też przedmiot podatku. Ulgi podatkowe nie dotyczą natomiast bezpośrednio podmiotu lub przedmiotu podatku (co charakteryzuje zwolnienia), ale innych elementów konstrukcji podatku tj.: podstawy opodatkowania, stawek podatkowych i kwoty podatku. Przybierają one postać odliczeń od podstawy opodatkowania, obniżek stawek podatkowych lub odliczeń od kwoty podatku. Te odliczenia i obniżki występujące w ustawach regulujących poszczególne podatki określa się mianem ulg podatkowych (L. Etel, S. Presnarowicz, *Podatki*)”. Podobnie wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 5.12.2007 r., II FSK 1238/06²: „(...) oczywistą, iż brak jest podstaw do utożsamiania ze sobą pojęć ulgi i zwolnienia podatkowego. Są to pojęcia rozłączne, a różnicę między nimi wyeksponował m.in. W. Nykiel, stwierdzając: zwolnienie oznacza «definitywne wyłączenie określonych przepisami podmiotów lub przedmiotów spod opodatkowania, podczas gdy ulgi oznaczają zmniejszenie rozmiarów uiszczanego podatku». W tym sensie, ulga stanowi – zdaniem autora – «swoistą korektę podstawy, stawki lub kwoty podatku, czyli ilościowych (kwantytatywnych) elementów konstrukcji podatku». Zwolnienie nie jest też «krańcowym przypadkiem ulgi» (W. Nykiel, *Ulgi i zwolnienia w konstrukcji prawnej podatku*, Warszawa 2002, s. 29)”. W książce prezentujemy Czytelnikom wybrane odliczenia i zwolnienia, z których mogą skorzystać przedsiębiorcy będący podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku dochodowego od osób prawnych. Publikacja skierowana jest nie tylko do przedsiębiorców, lecz także do osób związanych umową o pracę czy zlecenie.

¹ LEX nr 499081.

² „Orzecznictwo w sprawach samorządowych” 2008/2, s. 60.

2. ZWOLNIENIE DLA SENIORA

Polski Ład podatkowy wprowadził wiele nowych zwolnień w podatku dochodowym od osób fizycznych. Jedno z nich obejmuje seniorów. Zwolnione od podatku są ich przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy, z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 u.p.d.o.f., oraz z pozarolniczej działalności gospodarczej, do których mają zastosowanie zasady opodatkowania podatkiem liniowym, skalą, ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, otrzymane przez podatnika po ukończeniu 60. roku życia w przypadku kobiety i 65. roku życia w przypadku mężczyzny, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85 528 zł, pod warunkiem że podatnik podlega z tytułu uzyskania tych przychodów ubezpieczeniom społecznym w rozumieniu ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Dodatkowo, aby skorzystać ze zwolnienia, podatnik mimo nabycia uprawnienia nie może otrzymywać:

- 1) emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w ustawie z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników³;
- 2) emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w ustawie z 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin⁴;
- 3) emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w ustawie z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin⁵;
- 4) emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w ustawie z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych⁶;
- 5) świadczenia, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 4a u.p.d.o.f.;

³ Dz.U. z 2023 r. poz. 208 ze zm.

⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 2528 ze zm.

⁵ Dz.U. z 2023 r. poz. 1280 ze zm.

⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 1251 ze zm.